

ZİHİN YETERSİZLİĞİ OLAN ÖĞRENCİLERİN OKUDUĞUNU ANLAMA SÜRECİNDEKİ**ÖĞRETMEN UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ****EVALUATION OF TEACHER'S PRACTICES IN THE PROCESS OF READING****UNDERSTANDING OF STUDENTS WITH MIND DEFICIENCY****Erol BAYIR¹, Meral KELEŞ², Murat ŞAHİN³, Hüseyin ERGÜN⁴****Makalenin Alanı: Eğitim Teknolojileri****Makale Bilgileri****Geliş Tarihi**

23.01.2023

Kabul Tarihi

16.02.2023

Anahtar KelimelerZihin, öğrenci,
okumak, anlamak**Özet**

Eğitim sistemimizin temel amacı bireyi hayata hazırlamak olduğu için okuma becerisine ayrılan bölüm bu dönemde oldukça geniştir. Okuma, Türkçe çalışmaları dışında diğer dallarda bilgi edinmeden önce gelir; çünkü okul saatlerinde kullanılan öğrenme materyallerinin çoğu okuduğunu anlama gerektirir. Öğrencilerin okuma becerisi gelişimi ve okuma alışkanlığı gelişimi ilk ve orta okullarda şekillenmektedir. Kuşucu öğrencinin bir okuma parçasını anlaması için öncelikle parçayı okuması ve dikkatlice ve derinlemesine incelemesi gerekir. Yani öğrenci okuduğunu anlayabilmelidir. Öğrenci okuduğunu karşısındaki kişiye sözlü veya yazılı olarak açıklamalıdır. Okumanın gerçekleşmesi için iyi bir analist olmak, analiz edilen sembollerini anlamlandırarak okuyan öğrencinin kısaca okuduğunu anlaması önemlidir. Araştırma kapsamında 156 öğretmen ile yapılan anket uygulaması sonucuna göre öğretmenlerin demografik özellikleri ile zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamaları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir.

Article Info**Received**

23.01.2023

Accepted

16.02.2023

Keywordsmind, student,
read, understand**Abstract**

Since the main purpose of our education system is to prepare the individual for life, the section devoted to reading skills is quite extensive in this period. Reading comes before acquiring knowledge in other branches other than Turkish studies; because most learning materials used during school hours require reading comprehension. The development of students' reading skills and the development of reading habits are shaped in primary and secondary schools. In order for the skeptical student to understand a reading passage, he must first read it and study it carefully and deeply. That is, the student should be able to understand what he reads. The student should explain what he or she has read to the other person, either orally or in writing. In order for the reading to take place, it is important to be a good analyst, to make sense of the analyzed symbols and to briefly understand what the student reads. According to the results of the survey conducted with 156 teachers within the scope of the research, no significant relationship was found between the demographic characteristics of the teachers and the teacher practices in the reading comprehension process of students with intellectual disabilities.

¹ Çamlık Ortaokulu, İstanbul, e-mail: erol.er@hotmail.com, ORCID: 0009-0000-9625-1397 (Sorumlu Yazar / Corresponding Author)² Çamlık Ortaokulu, İstanbul, e-mail: maralkeles@hotmail.com, ORCID: 0009-0001-1841-6165³ Ertuğrul Gazi Ortaokulu, İstanbul, e-mail: muratsahin66@gmail.com, ORCID: 0009-0009-7808-1799⁴ Fehmi Ekşioğlu Ortaokulu, İstanbul, e-mail: hergunhoca@gmail.com, ORCID: 0009-0003-7443-9884

1. GİRİŞ

Zihinsel engelli öğrenciler okuyarak dil becerilerini, kelime dağarcığını ve bilgi düzeylerini geliştirebilirler. Öğrencilerin okuma sıklığı, akademik becerilerini ve akademik başarılarını olumlu yönde etkiler.

Öğretmen derslerde mantık öğretimine daha fazla yer vermelidir. Ayrıca okuduğunu anlama, akıcı okuma ile ilişkilidir. Akıcı okuma, öğrenci hızlı okuduğunda, kelimeleri ve cümleleri akıcı bir şekilde okuduğunda ve okuma sürecinde eş zamanlı olarak ustalık gösterdiğinde ortaya çıkar. Spesifik olarak, okuma çerçevesi belirli bir metindeki çerçeveyi tanımlamayı amaçlar. Okuma, mekân, biçim ve yapıdan bağımsız olarak metindeki sözcükleri veya tümceleri bütünleştirerek okunan şeyi anlamlandırma etkinliğidir. Okur bu rolünü yerine getirirken aynı zamanda edebî ve metin tahlili kuramıyla ortaya konulan metinleri anlamlandırmanın yollarını ve araçlarını da keşfeder. Ancak okuma tek başına kavramlarla tanımlanabilecek bir durum olmayıp, aksine tüm kavramları birbirine bağlayan bireysel bir etkinliktir. Kısacası bir metnin okuyucu tarafından okunması ve algılanması katı kurallarla tanımlanabilecek bir süreç değil, aksine dinamik bir iletişim sürecidir.

Son yıllarda yapılan araştırmalar göz önüne alındığında metin türlerine göre öğrencilerin okuduğunu anlama ve okuduğunu anlama durumlarının belirlenmesine çok az önem verilmektedir. Ek olarak, öğrencilerin anlama oranları sıklıkla öyküsel terimlerle değerlendirilmiştir. Öğrencilerin bilgilendirici metinleri anlamalarına yönelik hemen hemen hiç araştırma yoktur. Bu durum son yıllarda derslerde sistemli olarak sıklıkla devreye sokulmakta, okumada bağlamsal ve anlatısal konular dikkate alınarak öğrencilerin duydukları metinlere göre anlama durumları vurgulanmaktadır. Ayrıca bireyin öğrenme yeteneğini ve akademik başarısını artırmada en önemli etkenlerden biri de okuduğunu anlamadır. Bu nedenle okuyucu metindeki kelimeleri okumakla kalmayıp okuduğunu anlamlandırdığı için okuduğunu anlamayı etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

1.1. Okuduğunu Anlamanın Önemi

Öğrencilerin okuma ve okuduğunu anlama becerilerini geliştirmek için Türkçe öğretimi temel hedefleri bağlamında metinler okunarak etkinlikler gerçekleştirilir. Öğretim amaçlı metinlerin öğretimi ve etkinliklerin daha anlamlı olabilmesi için öncelikle amaç ve öğretim hedefleri oluşturulmalıdır (Beşgül, 2015).

Öğretim programları belirlenen amaçlara ve öğretim hedeflerine uygun hale getirilmelidir. Bireysel farklılıkları nedeniyle öğrenci sayılarının belirlenmesi, planlanan

müfredatın önemli unsurlarından biri olarak karşılanmaktadır. Bu nedenle öğretim planı oluşturulurken metnin içeriğini öğrencilerin anlama becerilerinin geliştirilmesi hedefleriyle sınırlandırılmamalıdır (Gökbulut, 2018).

Okuma öğretim programlarında; Oyuna göre öğrencinin metinden sonuç çıkarması, metindeki fikirleri tartışması, metindeki bilgileri kendi yaşamıyla bütünleştirilmesi için kullanması amaçlanmalıdır. Yani bilgi ve anlamının yanı sıra uygulama, analiz ve bütünleştirme düzeyleri ve bunun için kullanılan uygulamalara da yer verilmelidir (Özmen ve Bilgi 2001). Bu tür etkinliklerin eklenmesiyle okuduğunu anlama seviyeleri artacaktır. Okuma yazma bilmeyen bir toplumda, muhakeme gücünü geliştirmemiş insanlar kazanır. Düşünemeyen beynin üretemeyen beyinden hiçbir farkı yoktur. Buradan hareketle beklenen okuma ve okuduğunu anlamaya değer verilmelidir (Kaldan, 2007).

Zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlamasında rol oynayan birçok faktör vardır. Bu etkenlerden ilki, öğrencilerin anlamayı etkileyen bilgi eksiklikleri, ikincisi ise etkili öğretim stratejilerinin eksikliğidir (Özmen ve Bilgi, 2014).

Anlamayı etkileyen en önemli faktör akıcı okumadır. Öğrenciler bir metni doğru yazmadan analiz etme becerisini geliştirmelidir. Okuduğunu anlamada rol oynayan faktörlerden biri de etkili öğretim stratejilerinin seçilmesi ve uygulanmasıdır (Crowe, 2005). Öğretmen derse başlamadan önce etkili bir öğretim yöntemi seçmeli ve bu yöntemi dersin başında öğrencinin seviyesine göre uygulamalıdır. Öğretmenin seçtiği yöntem öğrencinin öğrenmesinde çok önemlidir.

1.2. Araştırmanın Önemi

Zihinsel yetersizliği olan öğrenciler genellikle okuduklarını anlama, okudukları metindeki önemli unsurları bulma ve bu unsurlar arasındaki bağlantıları kurmada sorun yaşarlar. Beceriksizliğin işe yaramadığını gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin karşılaştıkları bu zorlukların önemli nedenlerinden biri, öğretim ortamlarında okuduğunu anlama öğretiminin geleneksel yöntemleridir. Geleneksel yöntemle yapılan uygulamalar, metni tek başına okuma, okuduğunu anlama sorularını yanıtlama ve okunan metni detaylandırmayı içerir. Öğrencilerin soruları cevaplayabilmeleri için herhangi bir talimat kullanılmaz. Ancak öğrencilerden hiçbiri sorulara cevap veremezse öğretmen doğru cevabı vererek örnek teşkil edecektir. Araştırmalar incelendiğinde zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin geleneksel yaklaşımla

okuduğunu anlama derslerinde okuduğunu anlama becerilerinde çeşitli güçlükler yaşadıkları ve bu öğrencilerin ciddi okuma kısıtlılıklarına sahip olmaları şaşırtıcıdır.

1.3. Araştırmanın Amacı

Çalışmanın amacı zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamalarının demografik özelliklerine göre tespit edilmesidir. Bu amaç doğrultusunda okul yöneticileriyle anket uygulaması yapılmıştır.

1.4. Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi: zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamalarının demografik özelliklerine göre anlamlı farklılık gösterir mi? şeklindedir.

1.5. Alt Problemler

1. Zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamaları yaşa göre farklılık gösterir mi?
2. Zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamaları cinsiyete göre farklılık gösterir mi?
3. Zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamaları medeni duruma göre farklılık gösterir mi?
4. Zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamaları eğitim durumuna göre farklılık gösterir mi?
5. Zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamaları okuldaki görev süresine göre farklılık gösterir mi?
6. Zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamaları meslekteki görev süresine göre farklılık gösterir mi?

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama aracı, veri toplama süreci ve verilerin analizi açıklanmaktadır.

2.1. Araştırma Deseni

Çalışma betimsel yöntemle gerçekleştirilmiştir. Zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamalarının demografik özellikleri arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemle göre araştırılan bir olay, kişi veya nesnenin bağlamı ve doğası anlatılmaya çalışılır (Karasar, 2014).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklemini, 2022 - 2023 eğitim - öğretim yılında İstanbul ili Çekmeköy, Sultanbeyli ve Kadıköy ilçelerindeki öğretmenler oluşturmuştur. Çalışma grubunda 156 öğretmen yer almıştır. Tablo 1’de çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı

Gruplar	Cinsiyet		TOPLAM	
	Kadın f	Erkek f	f	%
	78	78	156	100

Tablo 1’e göre kadın katılımcı sayısı 78, erkek katılımcı sayısı 78 olmak üzere toplam katılımcı sayısının 156 olduğu görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Okuma Sürecinin Aşamalarına İlişkin Öğretmen Uygulamaları Ölçeği: Uyanık (2020) tarafından alan yazın taraması yapılarak ve uzman görüşleri alınarak geliştirilmiştir. Bu ölçek araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Özel eğitim alanında bir profesör, iki doçent ve bir yardımcı doçentten uzmandan görüş alınmıştır. Bu dönütlere göre ölçekte 10 madde çıkarılmıştır. Ölçekte toplam 25 madde kalmıştır. 453 sınıf öğretmenine geçerliği ve güvenirliği için ön uygulama yapılmış ve ölçeğin geçerliliği ve güvenirliği ölçülmüştür. Ölçek daha sonra özel eğitim alt sınıfında görev yapan 99 özel eğitim öğretmenine uygulanmıştır. Analizler sonrasında ölçeğin tek boyutlu olduğu görülmüştür.

Okuma Sürecinin Aşamalarına İlişkin Öğretmen Uygulamaları Ölçeği beşli derecelendirmenin kullanıldığı likert tipinde bir ölçme aracıdır. Ölçeğe verilen yanıtlar “kesinlikle katılmıyorum=1 puan”, “katılmıyorum=2 puan”, “kararsızım=3 puan”, “katılıyorum=4 puan”, “tamamen katılıyorum=5 puan” şeklinde puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek olan en düşük puan 25 olup, en yüksek puan 125 puandır. Araştırmacı tarafından yapılan geçerlik-güvenirlik çalışması sonucunda ölçeğin tek boyutlu bir yapıda olduğu ve Cronbach Alfa değerinin 0,982 olduğu saptanmıştır.

2.4. Veri Toplama Süreci

Oluşturulan anketler Google form üzerinden katılımcılara uygulanmıştır.

2.5. Veri Analizi

SPSS 26.00 programıyla yapılan analizlerde değişken sayısına göre T-testi ve Anova testi kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın verilerine dayalı olarak elde edilen bulgulara ve bulgulara ait yorumlara yer verilmektedir.

3.1. Birinci probleme ilişkin bulgular

Zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamalarının yaş bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 2. Zihin Yetersizliği Olan Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Sürecindeki Öğretmen Uygulamalarının Yaş Bakımından İncelenmesi

	Yaş	n	Ort.	ss	F	p
Öğretmen uygulamaları	25-35	51	4,0902	,54270	,474	,624
	36-45	46	4,0035	,68719		
	46-60	59	4,1254	,69387		

Analiz sonuçlarına göre zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamalarının yaş bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.2. İkinci probleme ilişkin bulgular

Zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamalarının cinsiyet bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 3. Zihin Yetersizliği Olan Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Sürecindeki Öğretmen Uygulamalarının Cinsiyet Açısından İncelenmesi

	Cinsiyet	n	Ort.	ss	t	p
Öğretmen uygulamaları	Kadın	78	4,1297	,58657	1,004	,354
	Erkek	78	4,0262	,69679		

Analiz sonuçlarına göre zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamalarının cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.3. Üçüncü probleme ilişkin bulgular

Zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamalarının medeni duruma göre farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 4. Zihin Yetersizliği Olan Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Sürecindeki Öğretmen Uygulamalarının Medeni Durum Bakımından İncelenmesi

	Medeni Durum	n	Ort.	ss	t	p
Öğretmen uygulamaları	Evli	113	4,0630	,67458	-,468	,674
	Bekar	43	4,1172	,56145		

Analiz sonuçlarına göre zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamalarının medeni durum bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.4. Dördüncü probleme ilişkin bulgular

Zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamalarının eğitim durumu bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 5. Zihin Yetersizliği Olan Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Sürecindeki Öğretmen Uygulamalarının Eğitim Durumu Bakımından İncelenmesi

	Eğitim Durumu	n	Ort.	ss	t	p
Öğretmen uygulamaları	Lisans	120	4,1017	,64760	,839	,852
	Yüksek Lisans	36	3,9989	,63466		

Analiz sonuçlarına göre zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamalarının eğitim durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.5. Beşinci alt probleme ilişkin bulgular

Zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamalarının okulda görev yapılan süre bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 6. Zihin Yetersizliği Olan Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Sürecindeki Öğretmen Uygulamalarının Okulda Görev Yapılan Süre Bakımından İncelenmesi

	Okulda Görev Süresi	n	Ort.	ss	F	p
Öğretmen uygulamaları	1-5 yıl	87	4,0713	,67175	,356	,785
	6-10 yıl	37	4,1222	,50920		
	11-20 yıl	14	3,9286	,89459		
	21 yıl ve üzeri	18	4,1356	,55851		

Analiz sonuçlarına göre zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamalarının okulda görev yapılan süre bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.6. Altıncı alt probleme ilişkin bulgular

Zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamalarının meslekte görev yapılan süre bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 7. Zihin Yetersizliği Olan Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Sürecindeki Öğretmen Uygulamalarının Meslekte Görev Yapılan Süre Bakımından İncelenmesi

	Meslekteki Kıdem	n	Ort.	ss	F	p
Öğretmen uygulamaları	1-5 yıl	29	4,0331	,60936	,723	,540
	6-10 yıl	34	3,9565	,67080		
	11-20 yıl	44	4,1182	,53199		
	21 yıl ve üzeri	49	4,1527	,73565		

Analiz sonuçlarına göre zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamalarının mesleki kıdem bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

4. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin eğitim durumları incelendiğinde, bu alanlardaki öğrencilerin özellikle okuma ve okuduğunu anlama becerilerinde sınırlılıklar olduğu görülmektedir. Bu öğrencilerin okuduğunu anlama öğretiminin sistemli ve verimli yapılmaması gibi nedenlerle okuduğunu anlamada güçlük yaşadıkları tespit edilmiştir. Bu nedenle öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini geliştirmek için etkili terapötik stratejiler kullanılmalıdır. Zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlamasında rol oynayan birçok faktör vardır. Bu faktörler iki kategoriye ayrılabilir. Birincisi, öğrencilerin anlamayı etkileyen becerilerden yoksun olmaları, ikincisi ise etkili öğretim stratejilerini kullanamamalarıdır.

Okuduğunu anlamanın temel önkoşul becerilerden biri olduğu düşünüldüğünde, öğrencilerin bu beceriyi ilköğretimin erken dönemlerinde kazanmaları gerektiği bir gerçektir, aksi halde bu durum onların tüm akademik yaşamlarını olumsuz yönde etkileyebilir. Sonuç olarak, zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini en üst düzeye çıkarmak için öğrencilerin özelliklerine uygun öğretim yöntem, strateji ve tekniklerini uygulamaya yönelik artan bir ihtiyaç vardır. Bu çocukların böyle bir eğitim programında pek çok beceri geliştirdikleri bilindiğinden, bundan sonra daha büyük sorumluluk öğretmenlere düşmektedir.

Analiz sonuçlarına göre zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamalarının yaş bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir

Zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamalarının cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Yaptığımız araştırmanın aksine Topuzkanamış ve Maltepe (2010) da öğretmen adayları üzerinde yapmış olduğu çalışmada okuduğunu anlama başarısının cinsiyete göre kız öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık gösterdiğini saptamıştır. Yapılan araştırmalarda kızların erkeklere oranla daha fazla okudukları ortaya konmuştur.

Zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamalarının medeni durum bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir

Zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamalarının eğitim durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Beckman (2002) yaptığı çalışmada öğrenme stratejileri, bireylerin yaşam boyu okuryazar üretici ve bağımsız birer öğrenen olmasını sağlar. Çalışmada yüksek lisans düzeyindeki öğretmenlerin aldıkları puanların lisans öğretmenlerinden yüksek olmasının bundan kaynaklandığı düşünülmektedir

Zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamalarının okulda görev yapılan süre bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir

Zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecindeki öğretmen uygulamalarının mesleki kıdem bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Akyol ve Temur (2008)'a göre okuma gelişimi biyolojik ve çevresel faktörlere bağlı olarak değişebilir. Okuma başarısının artması için ev ortamı oldukça önemli yere sahiptir. Okuma başarısı ile öğrenciye sunulan ortam ve sosyoekonomik düzey arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Örneğin sosyoekonomik düzeyi düşük ailelerin çocukları sözlü anlatım ve okuduğunu anlama testlerinden aldıkları puanlar, orta düzey ailelerin çocuklarından daha düşüktür.

4.1. Öneriler

Milli Eğitim Bakanlığında görev yapan sınıf öğretmenleri ve özel eğitim öğretmenlerine okuma ve anlama ile ilgili hizmet içi eğitimler ve seminerler düzenlenebilir.

Öğretmenler, zihin yetersizliği olan öğrencilere okuduğunu anlama becerilerini geliştirecek çalışmaların arttırılmasına yönelik ailelerle iş birliği sağlayabilir.

KAYNAKÇA

Akyol, H., & Temur, T. (2008). Ses temelli cümle yöntemi ve cümle yöntemi ile okuma yazma öğrenen öğrencilerin okuma becerilerinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(9), 79-95.

Beckman, P. (2002). *Strategy instruction, clearinghouse on disabilities and gifted education*, (ED474302),

Beşgül, M. (2015). *Okuma güçlüğü olan ve olmayan öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerinin incelenmesi*. (yüksek lisans tezi). Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşe

Crowe, L.K. (2005). Comparison of two oral reading feedback strategies in improving reading comprehension of school-age children with low reading ability. *Remedial and Special Education*. 26(1): 32-42.

Gökbulut, Ö.D (2018). *Özel gereksinimli öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerinin geliştirilmesinde birlikte öğretim yaklaşımının etkililiğinin değerlendirilmesi*. (doktora tezi). Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kaldan, S., E. (2007). *İlköğretim 3. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersinde okuduğunu anlama becerilerini etkileyen ekonomik ve demografik faktörler*. (yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları

Özmen, R.E.ve Bilgi, A.D. (2014). Uyarlanmış çok ögeli bilişsel strateji öğretiminin zihinsel engelli öğrencilerin metin anlama sürecinde 93 kullanılan üstbilişsel strateji bilgisini kazanmalarında etkisi. (yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Topuzkanamış, E.ve Maltepe, S. (2010). Öğretmen adaylarının okuduğunu anlama ve okuma stratejilerini kullanma düzeyleri. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (27), 655-677.

Uyanık, A. (2020). *Zihin yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama sürecinde kullanılan öğretmen uygulamalarının incelenmesi*, (yüksek lisans tezi). Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Araştırma Enstitüsü, Lefkoşa.